

Vestlandsbedriftene må følge regjeringens næringslivsråd i Vest-Sahara

Da Spania trakk seg ut av kolonien Vest-Sahara i 1975, var det mange som håpte at det saharawiske folket endelig skulle få råderett over sitt eget land. Slik ble det ikke. I strid med folkeretten, invaderte Marokko territoriet, og deler av Vest-Sahara har vært okkupert siden. Gjennom 16 år pågikk det en væpnet konflikt i territoriet, før man i 1991 inngikk en våpenhvile.

Ifølge våpenhvileavtalen skulle det i 1992 gjennomføres en folkeavstemning i Vest-Sahara om territoriets framtidige status. Den folkeavstemningen er enda ikke avholdt. Det saharawiske folkets rettigheter er støttet av mer enn hundre FN-resolusjoner og av en viktig avgjørelse fra Den internasjonale domstolen i Haag. FN og det internasjonale samfunn anerkjenner ikke Marokkos krav på Vest-Sahara

Norske myndigheter fraråder norsk næringsliv fra å engasjere seg i handel, investeringer, naturressursutnyttelse og andre former for næringsvirksomhet i Vest-Sahara «som ikke er i samsvar med saharawienes ønsker, og følgelig kan være i strid med folkeretten.» (Søreide, Stortinget, 17.06.2019, <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=76483>)

Det er tverrpolitisk enighet om denne posisjonen.

Til tross for at det er brudd på både folkeretten og norske myndigheters klare råd, bidrar norsk næringsliv til å finansiere Marokkos okkupasjon av territoriet gjennom sin næringsvirksomhet. Dessverre er næringsliv fra vårt fylke sterkt overrepresentert blant disse selskapene. Et overslag gjort av Støttekomiteen for Vest-Sahara basert på offentlig tilgjengelig informasjon viser at verdien bedrifter fra vårt fylke har høstet ut av Vest-Sahara i samarbeid med marokkanske bedrifter er i overkant av to milliarder kroner siden år 2000.

Til sammenlikning har flyktningene - altså de som eier ressursene, mottatt mellom 3 og 5 millioner kroner årlig i humanitær bistand, nødhjelp, fra Norge. Dette er svært omtrentlige tall, men den humanitære støtten kan fort tilsvare under 2 prosent av verdien de har mistet på grunn av Vestlandsselskapenes samarbeid med okkupanten.

Oljefondets etikkråd, FNs Menneskerettighetsråd og FNs generalsekretær har ved gjentatte anledninger understreket at flyktningene fra Vest-Sahara selv ikke tjener noe på Marokkos folkerettsstridige plyndring av territoriet. EU-domstolen har i fire dommer fra 2016 til 2018 slått fast at det ikke kan inngås handelsavtaler med Vest-Sahara uten at det er gjort etter samtykke fra Vest-Saharas folk. Dette er i tråd med norsk politikk. Felles for selskapene fra Vestland som er involvert i handelen er at ingen av dem har forsøkt å innhente slikt samtykke.

Spørsmål:

Vil fylkesordføreren ytre en åpen forventning til næringslivet i Vestland om at det skal rette seg etter norsk frarådning, og ikke engasjere seg i aktiviteter i territoriet uten først å ha oppnådd samtykke fra Vest-Saharas folk?

Forslag til vedtak:

Fylkestinget i Vestland støtter vurderingen til norske myndigheter, Oljefondets etikkråd, FNs menneskerettighetsråd og ber næringslivet i Vestland om å avstå fra aktiviteter i territoriet som er i strid med ønskene til Vest-Saharas folk

Fylkesordføreren gir slikt svar:

Fylkesordføreren vil å gje eit relativt kortfatta svar på interpellasjonen, og understrekar at den er høgst relevant. Men, den ligg kanskje i ytterkant av fylkeskommunen sitt kompetanseområde. Fylkeskommunen har ikkje mynde til å gripa inn i næringslivet sine disposisjonar i området. Men, som folkevald organ kan fylkestinget understreka at me forventar at aktørar heimehøyrande i fylket rettar seg etter både norsk lov og norske til- og frårådingar. Dette prinsippet understreka fylkestinget sist haust ved interpellasjonen om Wizzair. Fylkesordføreren stør forslaget.

